

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FREDERIKSBORG- BLADET

NR. 103 . APRIL 1989

Foraarets Horisont

Verden er vaad og lys -
Himlen er tung af Væde ...

Hjertet er tungt af Lykke,
lykkeligt nær ved at græde.

Skolenyt

LÆRERKREDSSEN

Som kvotalærere (vikarer) virker på forårsskolen 1989 Kristian Boie Rasmussen (historie) og Kell Nydén (psykologi, litteratur).

Fra september 89 får Peter Mondrup et års orlov, som han vist vil bruge til at rejse jorden rundt. Som vikar for ham er ansat lærerstuderende på Den fri Lærerskole Marie Louise Balslev.

EFTERÅRSSKOLEN 1988

valgte Lene Bendtsen, Krogvej 9, Stubberup, 4140 Borup som sin repræsentant i Skolekredsen og til medlem i 3 år af bestyrelsen for Foreningen Frederiksborgelever. Hendes suppleant er Niels Bojsen Kjær, Koldingvej 45, Hjortlund mk, 6760 Ribe.

TIL NOGLE MEDLEMMER

Mulige udmeldelser og adresse- og navneændringer må være sendt til elevforeningen inden den 1. november, ledsaget af meddelelse om elevårgang eller kursusommer.

FAMILIENYT

Den 19. februar kunne Svend Tornbjerg fejre sin 60-års dag. - Den 13. april havde Karen og Haugstrup guldbryllup.

TIL NOGLE ANDRE MEDLEMMER

Desværre har nogle snese medlemmer, ikke så få fra de senere år-gange, ikke fået deres kontingent for 88-89 afsendt. Tak, om I vil ordne denne lille sag.

REGNSKAB

Fra september i fjor har bankassistent Gitte Bahr arbejdet i skolens bogholderi.

D Ø D S F A L D

Ved redaktionens slutning får vi meddelelse om, at Carin Cederblad, enke efter Carl Guldagger, er død 74 år gl. Senere skal vi fortælle om hende.

HOLGER BEGRUPS STUE

Til genoprettelsen af den gamle stue har Lars Thorkild Bjørn nu på girokonto 8522448 (der stadig kan anvendes) samlet kr.40.000 som gaver fra fhv. Frederiksborgelever. Det er dog endnu for tidligt at melde: klar, parat, start.

ILLUSTRATIONERNE

Forsidens træsnit "Forår" er af Poul Skov Sørensen, digtet af Morten Nielsen, bogstaverne prentet af Lone Haugstrup. Foto s.2 Sven Oredson. Tegningerne s.7 Gunnar Breiding, 9 Helge Parding, 13 William Blake, 15 C.P.O. Christiansen (Femkorset symbol på de 5 nordiske lande; det prydede en årrække foredragssalen), s.17 Jens Hage, 18 Ole Clausen, 21 Emil Petersen. Karikaturen s.23 af digteren B.S. Ingemann er af Alfred Schmidt.

DE NÆSTE SKOLETERMINER

begynder den 3. september (efterårsskolen) og den 29. oktober (novemberskolen).

AFSKED I APRIL

MUCH ADO

ABOUT

NOTHING

? ? ?

PÅ GENSYN! HVORNÅR?
TIL ELEVMØDET. 27.MAJ.

ELEVMOEDE OG JUBILARFEST 1989

Jubilarfest fredag 26. maj

- 15,30-17,00 Ankomst. Indkvartering. Tag-selv-kaffe.
17,30 Velkomst v. Ole Jensen
Har vi et fælles værdigrundlag i dag?
Foredrag v. Erling Christiansen
19,00 Jubilarmiddag - velkomst og hilsener v.
Ole Jensen, Haugstrup, Bjerre og deltagerne.
Derefter kaffe og samvær Natmad.

- Lørdag 7,45 Morgengymnastik v. Henny Laursen
8,30 Morgenmad
9,00 Udflugt i Nordsjælland v. Ole Vind og
og Lars Thorkild Bjørn

PRAKTISK
ARBEJDE

Elevmøde lørdag 27. maj

- 12,15 Frokost
13,30 Generalforsamling i elevforeningen
14,30 Kaffe
15,00 Tilværelsen - en fælde eller en fylde?
Det moderne samfund mellem håbløshed og håb.
Foredrag v. Ole Jensen
16,10 Sangtime v. Karen Tornbjerg og Fritz Norlan
18,00 Middag
19,45 Cabaret v. lærerne
21,30 Dans. Natmad. Slut kl.1,00

Pyntning. Borddækning. Opvask. Oprydning

Søndag 28. maj

- 8,15- 9,00 Morgenmad
9,15 Morgensang i kirken v. Elsebeth Diderichsen
10,15 Nutidsmennesker - nutidskunst
Fortælling - lysbilleder - samtale v. Agnete Bjerre
12,00 Middag. 12,45 Afslutning

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Tilmelding på vedlagte blanket senest den 23.maj

Betaling: Alle jubilarer og evt. pårørende: festmiddag 60 kr.
Spisebilletter lørdag-søndag: morgenmad 20 kr.
Frokost 35 kr.Middag 35 kr: Aftenfest 30 kr.

40års jubilarer og derover, som har lyst til at fortsætte
og få hele elevmødet med, deltager uden betaling fra lørdag
efter frokosten. Men det skal anføres ved tilmeldingen.
Overnatning: Sengetøj plus -linned 50 kr. Overnatning i medbragt sove-
pose gratis. Tæpper kan ikke lånes på skolen.

Praktisk arbejde: Mange opgaver skal udføres ved elevmødet - se spal-
ten til højre. Vi håber mange vil give en hånd med.

Alle gamle elever og deres pårørende er velkomne.

Vi håber at se mange af jer. Husk tilmelding og kryds alle ønsker
ind på tilmeldelsen. Vel mødt. Venlig hilsen fra alle på skolen.
Medbring venligst højskolesangbogen. Ole Jensen.

MØLLEHAVES MORMOR OG DE SENILE SPRINGFYRE

Johannes Møllehave fortæller et sted: "Min mormor var kommet hjem fra Polen med 6 børn. Hendes mand var dansk præst i Galicien. Han havde overstået sin teologiske embedseksamen, havde indgået ægteskab og sat et barn i verden om året - så døde han 36 år gammel" ved en absurd tilfældighed: en kat rev ham og smittede ham med "rosen".

"Mormor kaldte børnene sammen og fra min mor har jeg et pålideligt referat af hvad hun sagde: "Lad os folde hænderne ogsige Gud tak fordi han har taget far hjem til sig nu". Der sad så de seks uforsørgede fjernt fra Danmark og foldede hænderne og sagde Gud tak fordi han havde taget deres far hjem".

En sådan helt bogstavelig og gammeldags tro på det evige liv findes vist dårligt nok længere. Og hvis den gør, må jeg indrømme, at jeg er meget betænkelig ved den. Hvorfor? Fordi tyngdepunktet i tilværelsen helt og holdent forskydes til livet efter døden. Dette liv - livet før døden - får tilkendt en så ringe betydning, at det er forargeligt. Er det ikke næsten en slags kynisme, moderen søger at lære børnene - at takke Gud for, at han har taget deres far hjem til sig? Hvad med deres sorg og savn? Og betænkeligt er dette også, når man gør alvor af skabelsestanken, den tanke, at dette liv er noget godt. Det kunne se ud, som om Møllehaves mormor var kraftigt påvirket af den såkaldte pilgrimstanke, der opfatter vort jordiske og fysiske liv som noget mindre værdigt og mindre vigtigt i sammenligning med det åndelige liv i Guds evighed. I ordentlig kristendom, som vi kender den fra Luther og Grundtvig, opfattes dette liv som Guds gode gave til mennesket; jorden er vort hjem; døden er livets fjende.

Men på den anden side er jeg dybt grebet af den lille beretning: Hvilken styrke har denne kvinde ikke haft - og det akkurat i kraft af sin religion. Hvor meget lettere er det ikke at leve, hvis det at dø er en gave, indgangen til noget meget bedre. Hvor uanstrengt må livet ikke blive af det. Det meste af, hvad vi fylder livet med af bekymringer og frygt, ville blive betydningsløst, hvis vi havde en sådan tro. Hvor megen dødsangst - og livsangst, hvor mange angstneuroser ville ikke forsvinde.

Der føres i disse uger i Danmark en heftig debat om "dødskriteriet". Især har mange fra lægeverdenen ytret sig i et næsten skingert toneleje - læger ynder ellers at tage sig objektive og lidenskabsløse ud! Lidenskaben gælder transplantationsteknologien, overfladisk set i hvert fald.

For næsten enhver pris vil man have gjort hjerte-transplantationer mulige i Danmark. Derfor skal vi have et "hjernedøds-kriterium", siger man. Det er nu noget vrøvl. Som "Det etiske Råd" har vist med sin redegørelse (fås gratis på 01-375833) kan hjertetransplantationer og andre store transplantationer gøres mulige ved frivillig testamentering af disse organer uden at ændre på vort nuværende døds-kriterium. Men det er ikke det, vi skal diskutere i dag.

Det er derimod heftigheden og lidenskaben hos disse normalt så lidenskabsløse mennesker. Hvad er det, der gør, at de samme mennesker helt synes at lukke øjnene for de dybt problematiske sider af transplantationsspørgsmålet?

Det er selvsagt noget positivt, hvis et yngre menneske, f.eks. en mor til mindre børn, kan reddes til et normalt liv ved en hjerte-transplantation. Men kan hun? Bliver hun ikke invalid? Kan hun reddes, så hun kan leve et liv som mor med alle de krav, det stiller

til et menneske? Eller kan hun blot bringes til at overleve?

Vel, lad os antage, at hun kan få et normalt liv. Så er det selvfølgelig godt. Det er noget andet, jeg vil frem til: Hvor skal vi standse tilbudet om at få et nyt hjerte? Hvis den 30-årige kan få et, hvorfor så ikke den 40-årige, og hvorfor så ikke den 50-årige, og hvorfor så ikke den 60-årige? Det fortælles, at man både i Norge og England har transplanteret hjerter til flere 60-årige, formentlig ud fra den logik, der lige er demonstreret med disse spørgesætninger. Hvordan kan man sætte grænser, når der er tale om livstruede mennesker? Og er konsekvensen så ikke den, at man må blive vedat udskifte folks hjerter til langt op i alderdommen?

Og stort set alt andet på et menneske kan også udskiftes. Der er dog en grænse: hjernen! Hjernetransplantationer synes trods alt at være forbeholdt en science fiction-fantasi. Og selv om hjernetransplantationer engang skulle blive mulige, ville de jo alene forhindres af, at det at få en andens hjerne betyder, at man får en andens erindringer, erfaringer og identitet. Som smeden i Maribo efter at have set dybt betænkelig ud sagde: "Så skulle der i hvert fald være tavshedspligt!"

Tænk Dem: En kultur af 90-årige springfyre med 30-årige kroppe, bortset fra deres senile hjerter! Kan nogen komme på et billede med større symbolsk kraft til at beskrive en døende kultur? Er det vores kultur? Noget kunne tyde på det med vore krav til lægevidenskaben om at holde os unge, sunde og fejlfri og lægernes vilje til at imødekomme det.

Og hvor stammer så denne fiksering ved livslængde, ved udsættelse af døden, fra? Fra en kærlighed til livet?

Er det ikke snarere fra en angst for døden - en angst for det store tomme intet, som afslutningen på dette liv er, når vi ikke længere tør tro på et liv efter døden? Er det ikke det, der bryder ud i lys lue med vore krav til lægevidenskaben og med lægernes pludselige, skingre lidenskab?

Men hvad for en slags liv får vi, hvis vi krampagtigt har blikket fæstet på dets truende afslutning? Fører dødsangsten ikke direkte til livsangst? Hvis der ikke er noget bag døden, skal dette liv bære al tilværelsens mening. Men fører det ikke til en overanstrengelse af dette liv? Mon vi kan leve op til det? Mon ikke vi forpasser at leve, hvis vi er fikseret af tanken om, at nu gælder det om at leve, inden det er for sent? Mon ikke det nøjagtigt er det, der gør, at vi bestandsdig kommer til at leve foran os selv, foran nu'et, inde i den fremtid, hvorfra alt det, vi frygter, kommer? Man kan få et helt liv til at gå med at sikre sig mod det mulige, så man slet ikke når at leve, selv hvis sikringen mod det mulige foregår i løbet af et længere liv end vore forfædres, for det gør det jo allerede nu. Længere liv, mindre "livskvalitet" af lutter koncentration om at få et liv med høj livskvalitet! Denne selvmodsigtelse hører til det moderne livs grund-paradokser.

Ender det sådan, når en kultur mister troen på det evige liv?

Jeg tror, tiden er inde til at gøre sig klart, at vi må gen-lære, at livet er endeligt, gen-lære at dø. Allerede i min alder - jeg er 52 - må vi begynde at forberede os på døden, f.eks. ved at spørge, om vort liv vil komme til at stå som et meningsløst liv, hvis vi skulle dø nu. For mit eget vedkommende kan jeg sige, at det ikke ville være tilfældet. Selv hvis det skulle afsluttes nu, ville det have været et pragtfuldt, herligt og meningsfuldt liv, og når ens børn er ved at være store, er man også mindre uundværlige end før.

Så gælder det i øvrigt at gøre sig klart, at man skal leve i overensstemmelse med sin alder. Hver alder har sit og kan sit. Alderdommen

har f.eks. muligheden for at give sig tid og give andre af sin tid, f.eks. børn. De ældre har tid til at tale med børnene. Hvor herligt - og hvor vigtigt for børnene!

Det gælder om at ældes med ynde!

Men hvordan lærer vi disse ting igen? Er det et enten-eller, enten Møllehaves mormor eller den senile 90-årige springfyr? Er det enten en livsfjendsk tro på det evige liv eller en livsangst klamren sig til dette liv?

Mit eget svar vil jeg ikke lægge skjul på. Det hedder: ordentlig kristendom! Men hvad er så det?

Det er to ting: At øve sig i glæde ved dette liv i taknemmelighed for, at det undes én at være til. Og at øve sig i at tage evangeliet på ordet, når det fortæller, at Gud råder for fremtiden. Livstaknemmelighed og fremtidsfortrøstning.

Fremtiden og døden ligger under alle omstændigheder uden for vores magt. Hvordan min skæbne og hvordan alting vil ende kan jeg bruge alle mine bedste kræfter på at spekulere på og sikre mig overfor. Men jo aldeles forgæves, fordi det overstiger det menneskelige. Evangeliet siger, at den almægtige Gud er en kærlig Gud, han er jo både Faderen og Sønnen, Han vil os det godt; han sørger for alt det store, som vi alligevel ikke vil kunne binde an med; han lader det på sin skjulte måde ende godt.

Hvilken lettelse, hvilken befrielse, hvis vi kan tro det. Og der kan ikke ske det mindste ved at prøve. I værste fald virker det ikke.

Hvis det virker, bliver vore kræfter sat fri fra den ængstelige bekymring for det, der alligevel er uoverkommeligt, til det overkommelige: At holde af det liv, vi har lige nu og i morgen og i overmorgen, og bruge os selv på at gavne den mirakuløse fylde, livet er, sammen med de andre, sammen med alle klodens beboere, også de umælende og væksterne - det hele.

Dette er en lidt mindre bogstavelig, nutidig måde at tro på det evige liv på, kombineret med kærlighed til dette liv. Det evige liv og dette liv er ikke modsætninger, ikke et enten-eller, mormoderen eller springfyren. Det er et både-og: tilliden til, at der er sørget evigt for os, giver frihed til at være til i endelighedens verden.

Ole Jensen.

Ægte fællesskab

Ved et ægte fællesskab forstår jeg for det første et fællesskab, som ikke bygger på meninger eller livsanskuelse, men på en opgave. På noget, man gør sammen. Et ægte fællesskab er udadvendt og praktisk bestemt og ligner for så vidt de gamle arbejdsfællesskaber. For det andet er ægte fællesskaber absolut frivillige . . . De lever af lyst og dør af pligt. De forlanger loyalitet, men disciplin kan ikke holde sammen på dem.

Overalt, hvor mennesker frivilligt løser en opgave sammen, kan der opstå et ægte fællesskab.

Tage Skou-Hansen i »Dansk Udsyn«.

FORENINGENS AKTIVITETER

Dagene bliver nu hastigt lysere, foråret er på vej. I GHF-kalenderen markeres dets komme med forårsfesten i marts. I forbindelse med den afholdt elevforeningen en lille lørdagshøjskole. Grundet misforståelser blev programmet for denne ikke offentliggjort i årsskriftet. Kun datoen var med på forside-flappen. Elevforeningen greb derfor til en nødløsning og udsendte i starten af februar en separat indbydelse til ca. 60 af de nærmestboende blandt de fire yngste elevhold. Begrundelsen for ikke at sende til alle var ganske enkelt, at det ville blive for dyrt. Selv om udvælgelsen af modtagergruppe absolut kan diskuteres, håber vi, at medlemmerne alligevel vil acceptere vores handling. - Men oplysning om foreningen skal selvfølgelig ellers og i tide nå ud til alle medlemmer, og det vil ske gennem bladene og årsskriftet.

Skolen har nu haft til huse i nye omgivelser i ca. 2 år. De sidste elevhold vil forbinde GHF med nybygningerne fra Ole Jensens og Bjerres år, mens langt størsteparten af foreningens medlemmer husker Begtrupps, CPO's og Haugstrups gamle skole. Som følge af ændringen af de ydre rammer ønsker vi at starte en "foto-historisk billedsamling". Elevforeningens bestyrelse opfordrer alle, som mener at kunne undvære nogle billeder fra deres skoletid, at sende disse til elevforeningen. Billederne skal danne grundlag for en samling, som vil blive redigeret og arrangeret i foto-albumer, der bl.a. vil være fremlagt på biblioteket under elevmøderne. På den måde håber vi med tiden at kunne "afbilde" elever og læreres hverdag på den gamle og den ny skole. Indsendte billeder må forsynes med navne og elevårgang samt evt. en lille forklaring.

Jeg håber rigtig mange vil deltage i elevmødet, og at jubilarene tager fat i hinanden og husker på, at der er noget at fejre i år.

Lørdag 27. maj afholdes FF's generalforsamling. Se indkaldelse og dagsorden andetsteds i bladet her,

På gensyn og hilsen fra
Søren Winther Nielsen.

Jubilarer

Skolen og elevforeningen inviterer til jubilæumsfest i maj. Se programmet side 3 her i bladet. Elevforeningen modtager gerne navne på jubilarer, der ikke mere er medlemmer af foreningen. Send adresser, og de bliver indbudt. Venlig hilsen! FF.

Til 50-års jubilarerne

Gamle elever fra Frederiksborg Højskole i vinteren 1939-40 og sommeren 1939 opfordres til at komme til elevmødet i dagene 26. og 27. maj. Forhåbentlig vil mange af jer deltage, såfremt det på nogen måde er muligt. Vore pårørende er også velkomne. Husk at melde jer i god tid på vedlagte tilmeldelsesblanket.

Kristian Kjær, Gydstrupvej 17, Snejbjerg, 7400 Herning
Eli Dam (f. Buhrkall), Kirkevej 6, O. Dråby, Jægerspris

40 års jubilarerne

3 tilbud!
SE SIDE 221

Kære kammerater fra vinterskolen 1949/50.

Så bliver det vores tur til at møde op til 40 års jubilæumsfest den 26., 27. og 28. maj 1989. Jeg vil med et C.P.O.-sk KOM-KOM, som altid lød hen gennem værelsesgangene, når han kaldte til avistimen om morgenen, opfordre alle til at give møde. For de af jer, der endnu ikke har set højskolen efter til- og ombygningen, venter der en oplevelse. Mange af os husker det gode møde, vi havde til 25 års jubilæum. Jeg håber, det ikke var vores kraftige sang, der rystede den gamle hovedbygning, så den måtte rives ned! Men nu kan vi lade "Høje Nord Friheds Hjem" lyde uden fare for sammenstyrtning, og det gør vi så!! - Vel mødt - selvfølgelig også til alle vore lærere.

Andreas List, Sønderbyvej 16, Agtrup, 6091 Bjert

PS: Tag kontakt til kammerater, som I har forbindelse el. mulighed for forbindelse med, så vi kan få indbydelsen bredt ud til alle.

Kære højskolekammerater fra sommeren 1949!

Jeg tror, vi alle har stor lyst til at deltage i elevmødet og festen den 26. maj, og lad så derfor alle forbehold fare og mød op på den skole, der for hver især blev en oplevelse for livet. - Med venlig hilsen!

Bodil Pitter, Tåderupgård, Ovstruplundvej 13, Nykøbing F.

Til 25 års jubilarerne

Hej alle fra sommerholdet 1964!

Så er der gået 25 år, og vi skulle gerne mødes igen. - Kom og lad os mindes tre dejlige måneder, hvor vi bare havde det skønt. Hvem mindes ikke vores kaffegilder med hjemmebag og ikke mindst vores

dejlige timer med fællessang.

Med venlig hilsen og på gensyn!

Annelise Waldstrøm (f.Hjorth), Esterhøjvej 43, 4550 Asnæs.

25 års jubilæum - vinteren 1964-65

Kære elevkammerater fra vinteren 64/65.

Tro det om I vil, men faktisk et det nu et kvart århundrede, siden vi havde 5 pragtfulde måneder på Frederiksborg Højskole. - Skolen og elevforeningen indbyder os til jubilæumsfest fredag den 26. maj. Jeg vil opfordre så mange som muligt til sammen med deres pårørende at tage imod indbydelsen til at komme for at opfriske gamle minder, for at snakke, for at synge, for at se vores gamle skole i dens ny skikkelse.

Lad os nogle timer et par dage sammen opleve højskolemiljøet igen. Det var - det er - det vil vedblive at være noget Særligt.

Kan I huske M/S Frederiksborg- haha!

Vi mødes på F^{re}deriksborg den 26. maj 1989.

Ankjer G. Stenskrog, Bæringgård, Ellemosevej 1,
Ørsted, 5620 Glamsbjerg.

10 års jubilærer

TIL EFTERÅRSHOLD 1978 OG FORÅRSHOLDET 1979.

At deltage i skuespillet "Du kan ikke ta' det med dig" var for mig en af de bedste oplevelser på GHF for nu 10 år siden. Det er dog svært at fremhæve én ting frem for en anden, for vi fik jo så meget med os dengang.

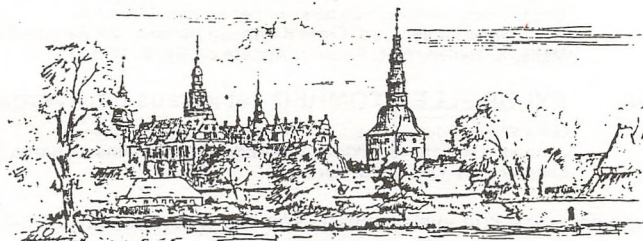
Som du nok husker handler stykket bl.a. om at vælge livsstil og om livskvalitet - det går imod selvtilstrækkelighed og egoisme - det fortæller os, at vi alle har noget at give til fællesskabet, hver på vores måde - at vi skal være os selv, men at vi aldrig skal være os selv nok.

Så bl.a. derfor, kære holdkammerater, lad os mødes igen den 26.maj 1989 og genopfriske de gode "gamle" minder, snakke om, hvad vi hver især har oplevet og gense vores nye/gamle højskole, som du sikkert ved har fået en "ansigtsløftning" i mellemtiden.

Så fat nu pennen og udfyld vedlagte tilmeldingsblanket!!

Med kammeratlig hilsen og på gensyn den 26.maj 1989.

Arne Kirk, Mariendalsvej 65, 3.tv., 2000 Frederiksberg.

Sommerkurser 1989

Grundtvigs Højskole

Frederiksborg

- 24/6-30/6** **FREUD. PSYKOANALYSE - PSYKOTERAPI**
Terapierne efter Freud. dsk. psykoanal., krop, hypnose, angst, selv. parterapi
Psykoanalytikerne og psykologerne Stig Hjort, Laur. Lauritsen, Rita Poulsen, Kir-
sten Berg, Sten Hegler, M. Ring, Hanne Hostrup, St. Visholm, O. Vind, J. Laursen
- 2/7-8/7** **LØGSTRUP SOM ETIKER**
Den etiske dimension af en af vore største tænkere værkt.
Forf. Th. Bjørnvig, dr.theol. Viggo Mortensen, dir. Jørg. Løgstrup, spr. Hanne
Sander, Fiensted Andersen, Erl. Christiansen, Elseb. Diderichsen, Ole Jensen
- 24/7-30/7** **DANSK VIRKELIGHED - Dødvande eller dynamit?**
Identitet og energi imellem EF og Norden. Kultur, erhverv, natur, kirke, kunst
Biskop Johs. Johansen, EF-ambassadør Niels Vesterby, gdr. Moritz Hansen,
økon.dir. Jens N. Christiansen, forstander Klavs Birkholm, Erl. Christiansen,
L.Th. Bjørn, Chr. Lund Jepsen, Birthe Rønn Hornbech og Ole Jensen
- 31/7-6/8** **INGMAR BERGMANS FILM OG VERDEN**
Vi ser og fortolker syv af mesterens film samt et par af andre instruktører
Klaus Ribbjerg, filmkritikerne Niels Jensen og Johs. H. Christensen, Else Margre-
the Fischer, Elsebeth Diderichsen og Erling Christiansen
-

FOR FOLK FRA 50 ÅR OG OPEFTER:

- 11/5-24/5** **MENNESKELIVET I FORÅRSLYS**
Et pinsekursus om de menneskelige værdier i en brydningstid
Hofmarskal Hans Sølvhøj, forfatteren Ebbe Kløvedal, maleren Steffan Herrik,
forst. Helge Hansen, L.Th. Bjørn, P. Mondrup, Erl. Christiansen, Boie Rasmus-
sen, Ole Jensen
- 1/6-14/6** **14 DAGE PÅ HØJSKOLE I NORDSJÆLLAND**
Dette kursus er fuldtegnet.
- 9/7-22/7** **HVAD DE GAMLE FORTALTE - OG HVAD DE UNGE SIGER**
Om fortidens værdier, nutidens normer og fremtidens håb
Red. Ejvind Larsen, red. Claes Kastholm Hansen, MF Pernille Forchhammer, Eva
Meile, K. Nydén, E.M. Fischer, Agnete og Sv. E. Bjerre
- 23/8-29/8** **FYLDE ELLER TOMHED - et kursus om hverdagens rytmer**
Om værdien i gentagelsen, om sammenhæng og rytme
Johannes Møllehave, lektor Vagn Andersen, Ole Jensen, Karen Tornbjerg, Henny
Laursen, Ole Vind, Fritz Norlan

UDFØRLIGT PROGRAM FOR HVERT KURSUS FÅS VED HENVENDELSE TIL SKOLEN

DRØMMESPOR

En ung mand i midten af 20'erne var ekspert i moderne malerkunst i det berømte auktionsfirma Sotheby's i London. Han var en lovende ung mand, og folk sagde, at han havde en stor karriere foran sig, hvis bare han spillede sine kort rigtigt.

En morgen vågnede han op og var blind. Øjenlægen erklærede, at der ikke var noget i vejen med hans øjne, rent fysisk. "Men De har set for meget på billeder. Hvorfor skifter De dem ikke ud med nogle store vidder?" Så bestemte han sig til at tage til Sudan. Da han nåede luft-havnen, var hans øjne kommet sig.

Bruce Chatwin var hans navn, født 1939 i England. Ved hans død i januar 1989 skrev The Sunday Times: hans intellektuelle appetit, hans gode udseende og hans mange venskaber med notabiliteter, kunstnere, skribenter og fotografer, kombineret med hans litterære præstationer, skabte en mindre kult omkring ham.

Hans roman "Drømmespor" udkom på dansk sidste år, engelsk titel: The Songlines. Det er en spændende roman, en rejse-skildring fra Australien, krydret med oplevelser og refleksioner fra andre lande. Men det er også en etnografisk skildring præget af forståelse for og indsigt i fremmede kulturer. Scenen er Australien: "drømmespor" sunget af aboriginals, efterkommerne af ur-befolkningen.

*

Australien er gennemkrydset af usynlige stier, som aboriginals kalder "forfædrenes fodspor" eller "lovens vej". Europæerne kalder dem "drømmespor" eller "sanglinier". De australske urfædre havde gennemvandret hele kontinentet i "drømmetiden". De havde sunget navnet på, dvs. navngivet, alt, hvad de mødte på deres vej, fugle, planter, klipper, vandhuller. På denne måde havde de skabt jorden med deres sang.

Aboriginals definerede "eget land" som "det sted, hvor jeg ikke skal spørge". Men at føle sig hjemme i dette land hang også sammen med, at man kunne forlade det. At leve i en ørken eller busksteppe kræver "udveje", herunder også gode forbindelser med naboerne.

Hvis folk fra samme klan ønskede at høre hele deres sang, gik der meddelelse op og ned ad hele sporet, så alle sangejere kunne samles ved Det Store Sted. På skift sang hver af "ejerne" deres strækning af forfædrenes fodspor. Det foregik altid i korrekt rækkefølge, hele "sanglinien" igennem.

Et menneskes sang var dets skøde på landområdet. - Når en aboriginal gengiver en "sanglinie" i sandet, tegner han linier med cirkler indimellem. Linier er en dagsmarch, cirkler et "stop", et vandhul.

En dygtig sangmand kan ved at lytte til en sang tælle, hvor mange gange helten krydser en flod, og fortælle hvor langt han er kommet på "sanglinien".

Chatwin fortæller om Limpy, der fik et lift med en terrængående bil. Han blev mere og mere urolig, selv om han var glad for at blive kørt. Han kiggede fortvivlet til den ene side og så til den anden. Han havde lært sin klans pungmår-vers i travetempo, og nu kørte han. Pludselig var det helt umuligt at få de kendte vers til at passe til naturen, det gik alt for hurtigt!

En aboriginals allerhelligste var hans tjuringa, en oval plade, udhugget af sten eller skåret i mulgatræ. Den var dækket af mønstre, som afbildede ejerens drømmetids-forfadervandring. En tjuringa var ejermandens sjæl. En uindviet person måtte aldrig nogensinde se den.

Mistede man sin tjuringa, var man uden for menneskehedens grænser. Man kunne ikke "vende tilbage". - Om en døgenigt sagde man: Han har ikke set sin tjuringa, han ved ikke, hvem han er.

*

Bruce Chatwin var en mester i at omgås de indfødte. Nogle rejsende fik kun fat i ligegyldige oplysninger, fordi deres adfærd ikke faldt i god jord. Da Chatwin skulle tale med en aboriginal eks-præst, mumlede denne: "Gud Fader bevar os, ikke én til!" Der kom så mange, som ville pumpe ham for oplysninger til en artikel eller afhandling.

Men Chatwins viden om de europæiske sigøjnere kom ham til hjælp. De foragter alle os fastboende mennesker, anser os for lovligt bytte og benævner os "kød". Da eks-præsten spørger ham: Ved du, hvad vort folk kalder de hvide?, svarer han spontant: Kød. Og hvad tror du, de kalder en check fra socialvæsenet? Kød. - Så var der kontakt og forståelse de to parter imellem.

En australier i bogen forsvarer altid aboriginals mod folk, der affærdiger dem som fordrukne og "vilde". Under et besøg i Europa, der er præget af sjælløs materialisme, går det op for ham, at "de gamle mænd" var endnu klogere og mere tænksomme, end han tidligere havde forstået. Hjemme igen i Australien giver han sig i kast med at oversætte "stammeloven" til brug i jordlovgivningen, for at sikre en større grad af retfærdighed.

Europa som "sjælløs materialisme" er det nærmeste, Chatwin kommer til en ikke ukendt form for generalisering. Men billedet bringes i balance, da australieren siger, at de "idylliske" dage med jagt og indsamling af føde var forbi. Hvis de i det hele taget havde været så idylliske Han arbejder nu på at bevare aboriginals vigtigste frihed: friheden til at forblive fattige.

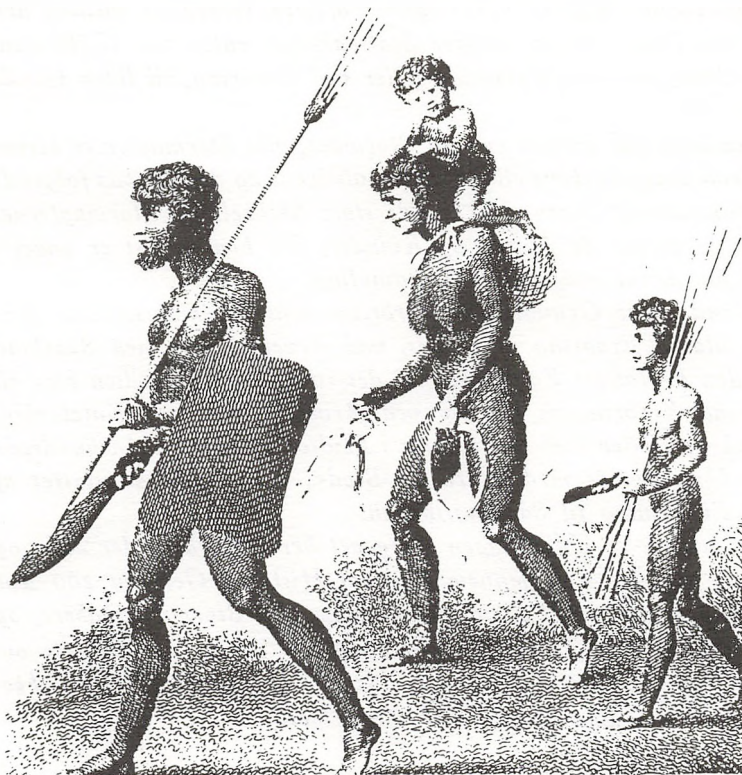
*

Det er dejligt at læse om et lillebitte folk, hvis åndshistorie og materielle kultur er så overskuelig og så magtfuld. Aborigines er i dag ved at gå til grunde; de regnes ikke engang med til den 3. verden, kun til den 4. verden!

De skabte verden gennem deres sange. De kan orientere sig i verden gennem deres sange. Det er poesi, men det er også eksistensgrundlag: uden vandhullerne kan de ikke leve. Og der er system i deres livsmønster. Ellers kunne de ikke overleve. Derfor er det naturligt, at forfædrenes fodspor også kaldes "lovens vej". - Hvem kan iøvrigt klare sig uden system i tilværelsen?

Vi har højskolesangbogen, og det er ikke så dårligt! Vi har tusindvis af sanglinier, bare i en helt anden betydning. Men da vi har en fortid og en historie, har vi også mulighed for at forstå begrebet DRØMMESPOR. Hver for sig kan vi med udbytte prøve at oversætte til vor danske begrebsverden: Han har ikke set sin tju-ringa; han ved ikke, hvem han er.

Svend Erik Bjerre

NORDEN OG EUROPA

Det følgende lille stykke er skrevet af C.P.O.Christiansen i 1941. Selv om det er tydeligt, at hans tanker er stærkt påvirket af den onde tid, der blev hans - bolsjevismens, fascismens og nazismens forgiftede år - er hans hovedsynspunkt endnu aktuelt og må kunne hævde sig tværs gennem de skiftende tiders forskellighed.

Men i dag gælder i høj grad Goethes ord om, at hvad man har arvet fra sine fædre, må man selv erhverve sig på ny, om man vil leve. Derfor er det vigtigt nu, at den ny generation, f. eks. gennem folkehøjskolen, ny-oplever historien, så vi ud fra egne erfaringer og med egen stemme kan deltage selvstændigt i livsnær drøftelse af det fremtidige forhold til de europæiske folk, specielt Vest-Europa, og til den øvrige verden.

S.H.J.

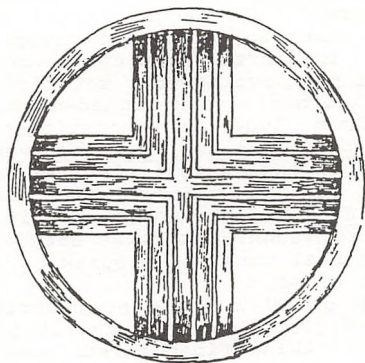
Overalt i Europa har Erobrings- og Unionsbestræbelser været oppe, og overalt er de lykkedes paa Grund af Menneskematerialets Svaghed og manglende Modstandskraft. Langsomt groede efter romersk Forbillede Stormagter frem i Øst og Vest og Syd. Det tog lange Tider, men Folk efter Folk, der i Aarhundreder havde levet deres eget selvstændige og særprægede Folkeliv, forsvandt, visnede hen og gik som Provinser op i større Statsenheder, enten ved Giftermaal mellem Arvefyrster og Fyrstinder eller ved Erobring, til liden Glæde for dem selv.

Ingen Stat paa Jorden er født Stormagt, alle Stormagter er blevet til ad Erobringspolitikens eller Unionspolitikens og den derpaa følgende Folkesammensmeltningens Vej, og de store Skikkelser i Stormagternes Historie er derfor de Mænd og Kvinder, der hensynsløst er gaaet i Spidsen for denne magtpolitiske Udvikling.

England lagde Grunden til Storbritanniens Stormagtsstilling gennem en blodig Erobring af Wales, ved Arveforening med Skotland og ved den brutaleste Voldførelse af det isrke Folk. Kastilien blev til Spanien ad Erobringens Vej og ved Arveforening med Katalonien. Tyskland og Italien blev Stormagter i Midten af det 19. Aarhundrede gennem Unionskrige med »Jern og Blod«, i nogen Grad støttet af folkelig Tilslutning til Samlingstanken.

Helt modsat er Udviklingen foregaaet her i Norden, der atter og atter gaar sin egen Vej gennem Europas Historie. Gennem 200 Aar har vi Danske villet det samme som hine andre Stormagtskkabere, og vi har gjort os kæmpemæssige Anstrengelser derfor ad Snillets og Magtens Vej, men alt var forgæves. Stormagtsstorheden skulde ikke varigt falde i vor Lod saa lidt som i Sveriges.

Aarsagen hertil var ikke den, at vore Statsmænd manglede Kraft og Snille — intet Land har haft større Statsmænd end Margrethe og Gustav Adolf den Store. Men Aarsagen var den, at Nordens gamle Folkestammer ejede og ejer en ganske anden Modstandskraft og Frihedsvilje end hine andre vest-, syd- og østeuropæiske Folkestammer, der endte som Bygningsmateriale for Stormagtsdannelserne derude. Det var ikke af Mangel paa store skabende Personligheder og heller ikke først og fremmest af geografiske Aarsager, at den nordiske Stormagt atter og atter brød sammen, men det var fordi, Sindet eller Aanden her i Norden var anderledes, fordi Folkene her havde Evner til at fastholde Friheden som Maal gennem lange Tidens Fremmedherredømme. Svenskerne rejste sig efter 40 Unionsaar og kæmpede derefter gennem hundrede Aar for Frihedens Sag. Nordmændene vaagnede op efter omtrent 400 Aars Danskerherredømme, Island efter 680 Aars norsk og dansk Herredømme. Fordi Folkefriheden sejrede i Norden, er Nordens store Mænd ikke Stormagtsskabere, der samler Folkene til eet, men omvendt Mænd, der legemliggjorde Folkenes inderste Vilje, Mænd som Engelbrecht og Gustav Vasa, Mænd som Eidsvoldsmændene, Johan Sverdrup og Kristian Michelsen, Mænd som Jón Sigurðsson, »Island Sværd og Skjold«, som Swinhufvud, Mannerheim og Kallio. Fordi disse Mænd og alle de Hundreder eller Tusinder Menige, der stod bag dem, har sejret i deres Livskamp, har Folkelivet inden for Nordens 17 Millioner været rigt og lykkeligt, mangfoldigt og mandigt-skønt som paa intet andet Omraade i Verden af tilsvarende Omfang.

MOR! Jeg ønsker mig

"Heman og Slimbrønden"...

Danmarks Radios monopol på at lave fjernsyn for børn er nu eftertrykkeligt brudt. Først Tysk og svensk børne fjernsyn ind over grænserne, stadig produceret af offentlige medieinstitutioner. Derpå udsendelser fra private, reklamefinansierede satellit-TV-stationer også. Der er efterhånden meget børne fjernsyn at vælge imellem. Et gode skulle man synes, men er det nu det? Børns og forældres demokratisk sikrede ret til kvalitet omfatter nemlig kun dansk børne fjernsyn.

- Denne fastelavn var der 5 flotte fabriksdesignede "Supermænd" på min yngstes stue i børnehaven.

- Forleden dag fortalte en af børnehavens pædagoger mig rystet om opgøret med en aggressiv dreng, der havde truet hende med langsomt at skære hende i stykker og lægge stykkerne i dybfryseren.

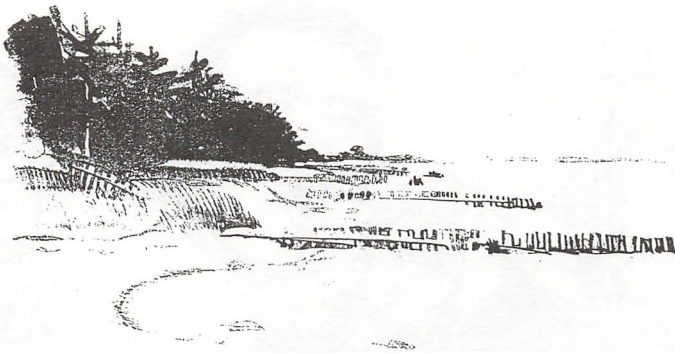
- For ca. et år siden ønskede min ældste datter, der går på fritidshjem sig pludselig "Heman og Slimbrønden". Hun snakkede samtidig pludselig om "Skeletto", og flere andre figurer fra legetøjsserien "Masters of the Universe". Tilfældigvis havde Sky Channel netop på dette tidspunkt reklameret for "Heman og Slimbrønden" i flere spots i deres børne fjernsyn: D.J. Kat Show og Fun Factory. Ganske vist havde hun ikke set det; men det havde nogle af kammeraterne.

Vi har fået reklamefinansieret fjernsyn i Danmark. Vi har fået reklame fjernsyn og - i det øvrige indhold "opmærksomheds-jagende", kvikt, hurtigt og mere voldsomt fjernsyn, end vi ellers er vant til for børn. Derfor er der god grund til for forældre, samt alle andre med kontakt til børn, at være opmærksomme på om vore børns adfærd ændrer sig i takt med muligheden for at se denne form for fjernsyn. At de vil se det, tyder alt nemlig på.

"Jamen, det er da godt at udbuddet af børne fjernsyn bliver større!", vil mange sikkert mene, "netop børnene har hidtil været en forfordelt gruppe, hvad fjernsynstilbud angår!" Imidlertid problematiserer mange børneforskere fortsat, at børn overhovedet ser fjernsyn. De har bedre af at lege og udforske virkeligheden aktivt fremfor passivt foran en skærm, lyder argumentationen. Desuden kan kvaliteten, i det børnene ser, vel ikke være lige gyldig?

Netop hvad angår kvaliteten, er der faldet en sikkerheds garanti væk under forældrene. Hidtil har det nemlig været et krav i radioloven, at kvaliteten, skal være i orden i programfladen. Fortolket betyder dette, at børneudsendelserne skal være psykologisk og pædagogisk forsvarlige for børn at se.

Mens DR og TV 2 begge er underlagt den demokratisk vedtagne radiolov og dermed kvalitetskravet, gælder dette ikke for det reklamefinansierede satellit-TV. Rent faktisk er det væsentligste krav disse private selskaber er underlagt, kravet om profit: flest mulige annonceindtægter og størst mulige seertal for at fastholde annoncørerne.

De reklamefinansierede TV-kanaler er ikke underlagt demokratisk kontrollerbare rammer. Forældrene har ingen demokratisk adgang til at pålægge mediet krav om kvalitet, eller krav om at varetage børnenes tarv, når børneudsendelserne tilrettelægges.

For de reklamefinansierede, private TV-selskaber gælder det først og fremmest om at "fascinere", dvs. at kunne fastholde seerne, - også mens reklamerne kører. Barnets udbytte af og psykiske tilstand efter at have set udsendelsen er principielt ligegyldig. Forretningen består i at kunne dokumentere, at børnene er der som seere, at de ser reklamerne, og at de påvirkes til at bede forældrene om eller at købe de produkter, som der reklameres for.

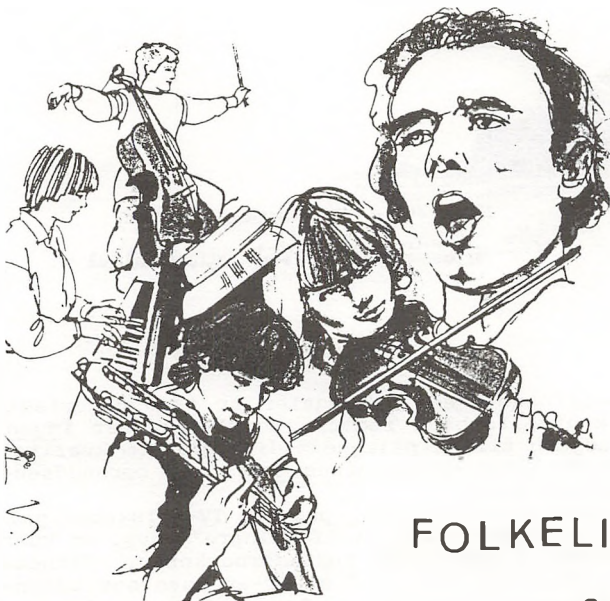
Er det problem nu så stort? Ser børnene overhovedet satellit-TV i et omfang, der er værd at tale om?

Ifølge en seerundersøgelse, foretaget af DR i september 1988, kan 21% af de danske husstande nu se satellit-TV. Samtidig vil muligheden øges hastigt fremover i kraft af hybridnettets udbygning, antenneforeninger og den faldende pris på privatantener til villaer.

En svensk undersøgelse fra et kabel-TV-område i Sverige, Skarpnäck, viser, at børnene ser satellit-TV, når de har muligheden for det. Undersøgelsen er foretaget af Sveriges Radio & TV i 1988 og viser, at hver tredje 3 - 8 årige så Sky Channel (den alt dominerende satellitkanal, især i denne aldersgruppe) i godt og vel en time om dagen. Desuden lod hver anden 3 - 8 årige sig påvirke til at købe af reklamerne i Sky.

Fascinérende fjernsyn er actionpræget. Problemer løses langt oftere end i virkelighedens verden med vold. Konflikter mellem personerne i børneudsendelserne (D.J.Kat Show f.eks.) efterlades ofte uforklarede og uforløste. Børn bruger fjernsynet som et redskab til at orientere sig om voksenverdenen. Ydermere er de i den sårbare og letpåvirkelige alder, hvor de tilegner sig samfundsnormer for, hvad der er rigtigt og forkert, godt og skidt.

Lad derfor ikke fjernsynet være børnenes eneste redskab til orientering om voksenverdenen. Lad ikke dets budskaber stå uimodsagt! Se barnets udsendelser sammen med det, og tal med det om dem, indtil det er stort nok til selv at sortere skidt fra kanel! Lær børnene at vælge programmer ud i fjernsynet, at tænde og at slukke før og efter, som hvis de skulle vælge en biografilm ud fra avisprogrammet og hen at se den. Og ser de alligevel fjernsyn alene, så husk at på reklamefinansieret børne fjernsyn er der ingen kvalitetsgaranti!

„DET VAR DE DANSKE
SKJALDE, DER SANG“

FOLKELIG SANG & ROCKPOESI

I disse måneder, hvor foråret er ved at sætte sig igennem, arbejder en gruppe mennesker på færdiggørelsen af den nye Højskolesangbog. Det folkelige Danmark skal igen til at lære nye sange, og det vil sikkert ikke komme til at gå stille af. Alle venter spændt på den 17. udgave. Højskolesangbogen er jo på mange måder "en hellig bog". Den er et stykke kulturhistorie, der fortæller om det folkeliges opståen i sidste århundrede, og den er, i visse af sine sanges indhold, et programskrift for den folkeoplysning, der til alle tider må finde sted. Derfor kan vi vente os en glødende diskussion, når den kommer i april. For hvem skal bestemme, hvad det folkelige er og skal være i 1989? Diskussionen om, hvilke sange der skal i Højskolesangbogen, kan altså ikke skilles fra diskussionen om, hvad det vil sige at holde højskole. Med den "pluralismeprofil", som højskolen har haft i de 15 år, der er gået, siden sidste H.S. udkom, er der lagt op til en sund indholdsdiskussion i højskolekredse.

Jeg vil i det følgende forsøge at indkredse, hvilke krav man må stille til en folkelig fællessang. Det handler om sprogets musik - om melodi og harmoni - om digter og komponist.

På højskolen her er dagene rammet ind af sang. Vi starter med morgensangen, og for mange af os ikke-morgenmennesker er sangens ord

det første, vi får i munden, mens vi langsomt kommer til live. Det er en dejlig måde at starte dagen på, men det stiller krav til den sang, der skal synges. Det er ikke hvad som helst, man bryder sig om at få i munden, og særlig om morgenen kan alt ikke være lige godt - tænk bare på tynd kold kaffe, tørt brød og lignende. På samme måde som maden må være af kvalitet, må sangene også være det. Men hvad er en god sang? ja, først og fremmest må den være slidstærk. Man skal kunne holde ud at synge den gang på gang. Sangen må ikke klæde sig nøgen ved første gennemsyngning, den skal rumme en dybde, der gør, at den bevarer sin hemmelighed. Ikke sådan at den skal være uforståelig og alvorlig, men den skal være så original i sprog og tone, at den gang på gang giver mening for den, der synger den. Som Bjørnstjerne Bjørnson skriver i "Sangen har lysning": "Sangen har evighed, derfor den skyder fortid og fremtid i hob for dit syn". Sangen må skabe billeder og nærvær i det menneske, som synger den. Den må med sin eviggyldighed præsentere os for os selv. Bringe os - ved hjælp af sin billedskabende kraft - sammen med vores fortid - fylde den sammenhæng, vi er midt i (årstiden for eksempel) - men også bringe visioner af betydning for fremtiden. Kun hvis den kan det, er den folkelig i ordets videste betydning - og dermed er den også en god fællessang. Mange vil sikkert tænke, at dette er tårnhøje krav at stille til en sang, men jeg mener, at de bør stilles til sange, der skal i Højskolesangbogen. Folk, der kender mig, vil vide, at jeg holder meget af selv de mest mærkelige popsange, som f. eks. John Mogensens "Så længe jeg lever" og mange andre. Disse sange er fantastiske til krostue med jukebox. De rummer bare ikke de kvaliteter, der gør dem til folkelige fællessange. At være folkekær er ikke det samme som at være folkelig.

Desværre tror jeg, vi vil se mange af rock-musikkens bedste og populære sange i den ny sangbog. En god rock-ballade dur bare ikke som fællessang, og jeg frygter, når vi ved kaffebordene skal til at synge som Peter A.G. fra Gnags. Rocksanges tekster og melodier lever af, at de bliver fortolket af én person og et godt rockband, og ikke en tilfældig sammenbragt forsamling. Hvor rocksange i deres originalversion bærer et stærkt udtryk og indhold, som gør folk glade for dem, bliver de som fællessange pinlige og klichéfyldte. Men det er sikkert af god vilje, de bliver sat i Højskolesangbogen. Hvis man har været til Gnags koncert og oplevet 40.000 danskere synge med på deres bedste numre, kan jeg godt se, at det er fristende at overføre dette til fællessangen på højskolerne, men ét er en forrygende live-koncert med Gnags som akkompagnatør, et andet er hverdagen på en

højskole med opretstående piano. Jeg mener, at det er en uriaspost at skulle spille for til Gnags "Damarkssang". Det kan hverken den udmærkede sang eller vi, der skal synge den i fællesskab, være tjent med. Det er synd for os begge.

En fællessang må altså ikke alene være slidstærk, den må også være sangbar. Det er ikke nok, at den tekstmæssigt har kvaliteter, den må også kunne synges af en tilfældig forsamling ikke specielt sangkyndige personer. Det kræver, at melodien er rimelig enkel og kan fraseres i fællesskab. Der må ikke være for svære tonespring og ikke for svære rytmiske passager, der hele tiden får forsamlingen til at synge alt for falsk og snuble over sine mange fødder.

Jeg glæder mig til den nye Højskolesangbog kommer, den bliver et frisk pust til hverdagen. Jeg ved, at den rummer mange sange, som både er slidstærke og sangbare.

Peter Mondrup

Foreningen Frederiksborgelever

afholder

GENERALFORSAMLING

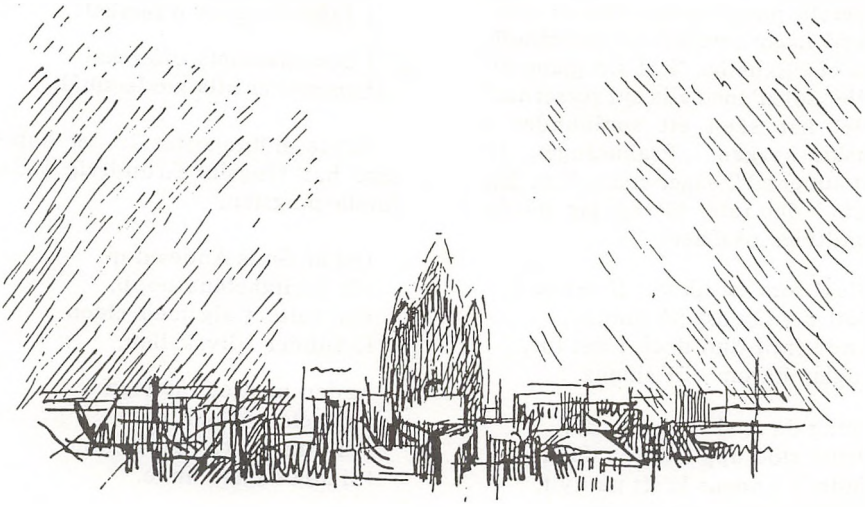
LØRDAG den 27. MAJ 1989 kl. 13,30

i foredragssalen

D A G S O R D E N

1. Valg af dirigent
2. Formandens beretning
3. Fremlæggelse af regnskabet
4. Kontingentfastsættelse
5. Indkomne forslag
6. Valg ifgl. vedtægterne
 - a) 2 bestyrelsesmedlemmer (Nina Andersen og Hanne Konstantin-Hansen på valg)
 - b) 1 revisor (Agnete Bjerre på valg)
 - c) 2 bestyrelsessuppleanter (Kaj Andersen og Vagn Therkelsen er på valg)
 - d) 1 revisorsuppleant (Lars Thorkild Bjørn på valg)
7. Eventuelt Bestyrelsen.

Dansk pingst.

Min första pingstdag i Danmark skulle jag gå till aftonsången i Trinitatis kyrka. Det blir en vanlig trist aftonsång, tänkte jag, när jag sneddade genom Kongens have.

Men ack vad jag bedrog mig. Kyrkan var spikad med folk. Finn Viderö på orgelläktaren. Professor Skydsgaard i predikstolen. Och vad man sjöng! Sex, åtta verser utantill, utan att behöva titta i psalmboken.

Då hörde jag för första gången Grundtvigs pingstpsalmer. Då hörde jag framför allt:

I all sin glans nu strålar solen,
livsljuset över nådastolen.
Nu kommer pingstens liljetid.
Nu har vi sommar, skär och blid.
Nu spår oss mer än änglaröst
i Jesu namn en gyllne höst.

Och jag gick ut och grät i Kongens have. Den estetiska chocken hade blivit alltför stark, skönhets-

intrycket alldeles för överväldigande. Jag trodde att sådana psalmer var reserverade för det nya Jerusalem. Jag trodde inte att det fanns sådana sånger på denna jorden.

Sedan har jag fått lära mig, vilken ställning denna psalm har i Danmark. „Nordens väldigste digt!“ utropar Björnstjerne Björnson. Nu förstår jag varför den store kändaren av Danmarks psalmer, prosten

Hilmer Wentz, utbrister: „Man känner en frestelse var pingst till missunnst!“ Nu förstår jag varför vännen av danskt kyrkoliv, fil. dr. Inge-
mar Ingers i Lund, skriver: „De flesta stora högtidsdagar skulle vi nog helst vilja deltaga i en svensk gudstjänst. Men jag vill inte underlåta att omtala, att åtskilliga svenskar, som lärt känna danskt gudstjänstliv, förklarar att en dag på kyrkoåret önskar de hellre vara i en dansk kyrka. Det är pingstdagen, då alla kyrkbänkarna är smyckade med

pingstliljor och man sjunger den yppersta pingstpsalm, som är skriven på något nordiskt språk, Grundtvigs oförlikneliga 'I al sin glans nu stråler solen' med alla sju verserna."

Det har skett ett språkunder i danska kyrkan. „Psalmsången är vårt tungotal“, säger man. Men jag förstod det inte, förrän jag hörde Grundtvigs psalmer:

Blekt som ett lik var livets ord,
dött det låg oss på tungan.
Ande från Gud dock i det for,
änglar därom vill sjunga.

Sjung då med i högan sky:
Ordet stod upp från de döda,
ljuder i Andens kraft på nytt,
tänder så tungorna glöder!

„Huru kommer det då till, att var och en av oss hör sitt eget modersmål talas?“ läser vi i berättelsen om den första pingsten. Ordet „modersmål“ är för Grundtvig ett huvudord i pingstbudskapet.

Modersmålet djupt sig bugar,
lätt och ledigt det sig fogar
efter Herrens tankegång.
Vackert självt, och mjukt härefter
får det ande, eld och krafter
ifrån Sions hjältesång.

I den yppersta pingstpsalmen har han underbara formuleringar:

Församlas, alla tungomål,
i Jesus-sångens offerskål!

I Jesusnamnets offerskål
hopsmåltar alla modersmål.

Jämte eldtungorna är det dopet, som har fångslat Grundtvig i den första pingsten.

Det är Guds Andes dop
till härlighetens hopp,
där vattnet sig med elden
förbinder i livskällan.

Anden med eld är lagd
i dopets ord och pakt,
skall under vattnet bränna
till alla dagars ände.

Och då skall man gå till Immanuelskirken i Köpenhamn, grundtvigianernas tillhåll, och se Skovgaard's väldiga målning, som är direkt inspirerad av Grundtvigs psalmer. Både dopet och språkunderet talas det om i en vers som denna (ordet dop stavas „dåb“ på danska):

Pinseligt dåb til Guds herligheds
håb
folkefærd alle genføde!
Tale og skrift om vor frelsers
bedrift
blomstre som roserne røde!

Ragnar Värmon.

3 tilbud!

SKOLEN TILBYDER MEDLEMMER AF ELEVFORENINGEN PRISNEDSLAG PÅ KR. 500.- PÅ ET AF DE TRE KURSER NR. 5, 6 OG 8: OM KURSERNE SE SIDE 10 HER I BLADET. NÆVN VED EVT. TILMELDING, AT DU ER MEDLEM AF FORENINGEN.

Stykket om pinsen i Danmark er lånt fra et skånsk kirkeblad "Lundastiftet". - Forfatteren har været svensk præst i København ved Gustafskirken. Bagsideartiklen af Johs. Møllehave er lånt fra SBT.

INGEMANN'S LEVNETSBOG en billedfortælling

I 1983 lavede jeg min store lysbilledfortælling: GRUNDTVIG-BILLEDER. Den har været vist overalt i Danmark - og er stadig efterspurgt. Gennem mit arbejde med Grundtvig er jeg kommet meget tæt på en af hans samtidige: digteren B.S. Ingemann, hvis 200-årsdag vi kan fejre 28. maj 1989. Gennem det sidste år har jeg været rundt og besøge de steder, der spillede en vigtig rolle i digterens liv. Med mit fotoapparat har jeg forsøgt at indfange et billede af den verden, der omgav Ingemann. Jeg har prøvet at illustrere nogle af hans digte og sange. Jeg har fået stor hjælp af Sorø Amts Museum, Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot, Thorvaldsens museum og ikke mindst af Sorø Akademis Bibliotek.

I min beretning om den folkekære digter vil man møde den 10-årige Bernhard nede i Torkildstrup, skoletiden i Slagelse, den unge soldat på Københavns Vold, den forelskede Ingemann. Vi vil følge ham på rejsen til Rom og møde den omdiskuterede digter og skolemand i Sorø - for ikke at glemme den børnekære, men barnløse skjald. Fra den idylliske, men sumpede akademihave fløj hans morgen- og aftensange ud over hele Danmark - med et trods alt: Dejlig er jorden...

Blandt de sangere, der lægger stemme til Ingemanns tekster er Grethe Kaasgaard, Michael Kammer og Maria Stenz. Ingemanns ophold i Rom bliver skildret af forsk. guldaldermalere, der opholdt sig i Rom samtidig. Billedformatet bliver som i "Grundtvig-Billeder" 2½ x 6 meter og programmet kommer nok til at vare knap to timer. Førsteopførelse i Sorø 6. april.

Venlig hilsen! Lars Thorkild Bjørn.

Virkelighedens poesi

Ivan Malinowski har netop udsendt en stor digtsamling. Stor i omfang og stor i fylde. Stor i spændvidde og stor i sprogligt format.

Det har altid undret mig, at danskere læser så lidt lyrik. Selv meget læsende danskere går gerne uden om poesien.

Og dog har nogle af vores største digtere været lyrikere – Kingo, Blicher, Grundtvig, Aarestrup og Sophus Claussen – og poesien er mere levende end nogen anden form for skrivekunst i Danmark i dag.

Undertiden har man påstået, at uviljen mod at læse poesi skyldes det moderne digts manglende form. Men det kan ikke være rigtigt. Den efterhånden verdensberømte digter Inger Christensen har en meget stram form, Thorkild Bjørnvig skriver rimede, rytmiske vers, Benny Andersen skriver endda viser. En af de store læseoplevelser i Ivan Malinowskis nyeste digtsamling er en så klassisk form for poesi som sonetten. Titlen på Ivan Malinowskis nye digtsamling er Vinden i Verden.

*Fuld af suk og jubel
lys og forvirring
er vinden i verden.*

Digtet om vinden i verden har været offentliggjort før i samlingen Fuga, der udkom i håndskrevet form. Digtet indtager i den nye store samling en central plads som et afsnit mellem syv.

Vinden

*snurrer albatrossen
om den sydlige halvkugle
som en sten i en snor
hyler i havsnød
lægger sig pludselig
under tyrkiske stjerner
vender sig uroligt
klynker i søvne*

Ved at lade vinden være en hovedfigur lykkes det den berejste Ivan Malinowski at skrive et digt, der ikke alene er et digt om

livet på kloden, men et kosmisk digt.

Det nye er digte om døden – det er dem, der har sonettens form. I Malinowskis samlede digte findes et par vers om splittelsen og adskillelsen som livsvilkår:

*selv i evigheden kløves de elskende til
roden*

kun ilden går aldrig sulten til sengs

*der er ingen løsnung eller ligevægt
der er ingen bolig på jorden
men dette splittede blod vil ikke dø
og ukueligt er kødet, der klynger sig til
sit ben.*

Derfor virker det som en ny tone i Vinden i Verden at læse

*De elskende blir ikke skilt af døden
men samlet : lemmer som så tit
faldt fra hverandre kan nu mødes
i luft og jord og uden dit og mit.*

Nedbrydningen arbejder i alt levende
At ti små fugle på en vintergren
vil kun de to i midten overleve.

*Knap har vi sat vor fod i denne have
før leret åbner sine våde grave.*

Livsunderet er så flygtigt, at det kan hedde i et digt, at enhver, der tror sine øjne, er en mystiker. Ivan Malinowski tror sine øjne og lukker vore andres op. Han kan skrive smædedigte med salpetersyre i enzymerne mod klodens ødelæggere:

*»En colibacille ville besvime
ved synet af jer i den anden ende af
mikroskopet«*

Enhedstanken i den moderne fysik forenes hos ham i de afsluttende digte med en Vilhelm Grønbechs mystisk om de mure, vi bygger mellem hinanden: Du maler ødselt dine mures sten / men mure er og bli'r de, til du ser / at du er mange, alle, ikke en : / vi er et grænseløst og navnløst ler.

*Så glem din falske titel, glem dit jeg!
Du er i alting, alting er i dig.*

Jøhs. Møllehave